

Leg og læring på børns betingelser

Pædagog Alice Kjær fra Børnehuset Tiziana skrev sidste år en bog om, hvordan man kan folde børnehavebørns kreativt ud ved at få dem til at fordybe sig i emner og ting, der interesserer dem. Flere af forvaltningens pædagoger har med held brugt bogens metoder, bl.a. i Børnehuset Egholm Færgevej.

Den lille gruppe på fire børnehavebørn værdiger knapt nok den udsendte medarbejder fra Tæt På et blik, da han med et blitzende og bibende kamera forstyrrer dem i det lille værksted i et hjørne af Børnehuset Egholm Færgevej. De fire piger – Marie, Silja Z, Silja H og Sofie – er travlt optaget. De svinger sakse, 'skyder' med limpistoler og jonglerer med pinde, perler, plastic og andre forhåndenværende materialer. Pigerne er i fuld gang med at indrette et hjem til deres bamser: En skotøjsæske fyldt med små møbler og genstande, pigerne selv laver.

De fire piger bevæger sig behændigt frem og tilbage mellem skuffer, skabe og borde, mens de pludrer løs, og de små bamsehjem gradvis fyldes med mere og mere inventar: komfurer, fladskærme, fjernbetjening, malerier, skabe, trapper – alt sammen noget pigerne selv laver med de materialer, de kan finde.

"De ser ting og sammenhænge, når de sætter materialer sammen, som vi voksne aldrig ville få øje på. Børn har virkelig 100 sprog," siger pædagogen Britt Thomsen, der sidder sammen med de fire piger.

Om "Projektarbejde med børn i daginstitutionen"

Bogen handler om de muligheder, som arbejdet med et projekt giver det pædagogiske arbejde. Bogen beskriver eksempler på, hvordan mindre børn går på opdagelsesrejse i et tema – det sker gennem undersøgelser, skabende arbejde, dialoger og eksperimenter. Målet er, at børn fordyber sig og får indsigt i noget, der optager dem.

Bogen har sin egen hjemmeside – www.dafolo.dk/projektarbejde – hvor du hente en række redskaber, der støtter projektarbejdet.

Bogen er skrevet af Alice Kjær, Børnehuset Tiziana, der har 25 års erfaring som pædagog, en kandidatuddannelse i pædagogik og bl.a. har været fordybet i børns sproglige og kropslige handlinger som udtryk for deres særlige måde at erkende verden på. Udgangspunktet er, at børns nysgerrighed, engagement og fascination er drivkraften i deres læring.

Den erfarne pædagog sigter selvfølgelig til Reggio Emilia-pædagogikkens far Loris Malaguzzis berømte oneliner: "Et barn har 100 sprog, men frarøves de 99."

Som en opdragelsesrejse

Reggio Emilia-pædagogikken – med sit fokus på projektarbejde, fordybelse og læring – er netop filosofien bag den bamse-verden, pigerne denne forårsformiddag i april er suget ind i, men helt konkret er Britt og børnene inspireret af Alice Kjærs bog "Projektarbejde med børn i daginstitutionen." Bogen beskriver, hvordan børn – gennem et tema som fx bamser – kan gå på en fascinerende og lærende opdragelsesrejse og få ny indsigt, fordi de suges ind i et univers, de i forvejen er draget af.

"Derfor er det afgørende, at pædagogen tager udgangspunkt i det nære; i det, der optager børnene nu og her – og det skal være børnenes fantasi, der folder projektet ud," siger Alice Kjær om tankerne bag Reggio Emilia-filosofien.

Generelt hilser Britt Thomsen muligheden for fordybelse meget velkommen.

"Vi har mange 'zapperbørn', som har svært ved at blive i noget, fordi der hele tiden er ting, der blinker og bipper, men bogen giver en metode til at træde ind i et læringsrum, hvor børnene er med til at bestemme, hvad der er vigtigt."

Bamse-ven kickstartede kreativiteten

Og der er ingen eller få grænser. Alt fra børnenes oplevelsesverden kan bruges: mariehøns, ænder, hjertes, æbler, klodser eller – som i Børnehuset på Egholm Færgevej – bamser. Her forklarer Britt Thomsen, at bamse-projektet netop kom i gang, fordi børnehuset fik en bamseven for at sætte fokus på venskab og dens ondskabsfulde modsætning, mobberi. Pigerne synes, at bamseven trængte til venner. De lånte nogle balder-dyr, der kunne bo i huset hos ham, og de syede deres egne bamser.

"Og så var projektet sådan set i gang. Siden har pigerne lavet fantastiske ting, fx huse, løbehjul og tv til bamserne. De har også lavet fingerstrik, som de bruger til tørklæder til bamserne. Alt sammen er lavet med genbrugsmaterialer, som pigerne selv samler eller har fået af forældrene," fortæller Britt Thomsen.

En bog til praktikere

Britt Thomsen har fundet meget hjælp i Alice Kjærs bog. Den udfolder nemlig ikke blot teorien, men anviser praktiske løsninger og tips til, hvordan man arbejder med projekter i en travl hverdag. Fx giver en gode råd til, hvordan man får udviklet et tema, og i det hele taget får struktureret det, så det er muligt for en pædagog at gå fra sammen med en mindre gruppe børn.

*Alice Kjær fra Børnehuset Tiziana har skrevet en bog om, hvordan man fordyber sig sammen med børnehavebørn.
Foto: Lena Rønsholdt.*

Og Britt Thomsen fremhæver også bogens fleksibilitet. "Man behøver ikke kopiere den fuldstændigt, men man kan indarbejde mange ting fra bogen, så de passer til ens egen hverdag."

Bogen fortæller videre, hvad pædagogens rolle er. Pædagogen skal give plads til, at børnene kan eksperimentere, undersøge frit og udfolde deres kreative potentiale. Men samtidig skal pædagogen kunne guide, inspirere og have blik for, hvordan projektet kan føres videre.

"Man skal have et formål, et pædagogisk indhold, med projektet. I den forstand sætter pædagogen rammen, men det er stadig børnene, der fylder rammen med deres indhold, fordi det jo handler om, hvad der optager dem," siger Britt Thomsen.

Og det er bogens forfatter Alice Kjær enig i.

"Man skal kunne gå foran og vejlede, når det er nødvendigt, og stå bagved og iagttagende, når det kræves," siger hun.

Både i Børnehuset Tiziana og Børnehuset Egholm Færgevej fastholder, bearbejder og dokumenterer de deres projekter med børnene, fx ved at lave plancher, tage billeder og fastholde børnenes udtalelser og refleksioner.

Om projektarbejde og inklusion

Projektarbejdet rummer inklusion og forebyggelse, fordi pædagogen skal sørge for, at børnene i en projektgruppe kan inspirere og støtte hinanden.

Når børns forskellige evner, viden, udtryk eller produktioner – fx tegninger eller fotos – gøres synlige for de øvrige børn, så de kan de blive genstand for samtaler og spørgsmål, som alle fordyber sig i.

Den voksne kan i den lille gruppe bevidst gå ind og styre processen i en retning, hvor alle tilgodeses med deres forskelligheder.

